

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет міжнародних відносин
Кафедра міжнародних комунікацій та політичного аналізу

СИЛАБУС

нормативного освітнього компонента

«МАСОВІ КОМУНІКАЦІЇ»

підготовки

бакалавра

спеціальності

**291 Міжнародні відносини, суспільні
комунікації та регіональні студії**

**освітньо-професійної
програми**

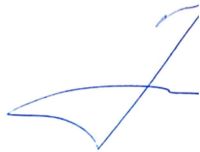
**Міжнародна інформація та суспільні
комунікації**

Силабус освітнього компонента «Масові комунікації» підготовки бакалавра, галузі знань 29 Міжнародні відносини, спеціальності 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії, освітньо-професійної програми Міжнародна інформація та суспільні комунікації.

Розробник: д. п. н., професор, професор кафедри міжнародних комунікацій та політичного аналізу Карпчук Наталія Петрівна

Погоджено:

Гарант освітньо-професійної програми:

доц. Сергій ФЕДОНЮК

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри **міжнародних комунікацій та політичного аналізу**, протокол № 1 від 1 вересня 2023 р.

В. о. завідувача кафедри:

доц.

Євгенія ВОЗНІЮК

I. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна очна форма навчання	галузь знань - 29 Міжнародні відносини, спеціальність - 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії освітньо-професійна програма Міжнародна інформація та суспільні комунікації освітній рівень бакалавр	Нормативна
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання 1
		Семестр 2-ий
		Лекції ¹ 30 год.
ІНДЗ: <u>немає</u>		Семінарські ² 30 год.
	Самостійна робота 52 год.	
	Консультації 8 год.	
Мова навчання	українська	Форма контролю: залік

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

ППП Карпчук Наталія Петрівна

Науковий ступінь: доктор політичних наук

Вчене звання: професор

Посада: професор кафедри міжнародних комунікацій та політичного аналізу

Контактна інформація Natalia.Karpchuk@ynu.edu.ua, 097 494 3183

Дні занять: заняття проводяться у відповідності до розкладу занять, який розміщений на сайті <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi>

III. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

1. Анотація

Масова комунікація як явище. Теорії масової комунікації. Фази існування маси. Масифікація. Масово-комунікативний вплив. Мас-медіа. Теорії медіа. Маніпулятивний вплив медіа. Медіа-безпека. Інформаційна гігієна цифровізованого світу. Алгоритми роботи Facebook й месенджерів Специфіка й функції політичної комунікації. Політична риторика / спічрайтинг. Світові інформаційні агентства в міжнародному обміні інформацією. Глобальні мережі новин.

2. Мета і завдання освітнього компонента

Метою ОК є дати знання щодо сутності масових та стратегічних комунікацій, їх місця в системі міжнародних відносин.

¹ У випадку малокомплектної групи кількість годин може бути скорочена.

² У випадку малокомплектної групи кількість годин може бути скорочена.

Основними завданнями ОК є ознайомлення з природою, структурою масової комунікації, масовокомунікативним впливом, маніпулятивним ефектом сучасних ЗМК, міжнародними медіа та їх впливом на систему міжнародних відносин, стратегічними комунікаціями.

3. Результати навчання (Компетентності).

	Ефекти	Відповідний код критерію
Загальні компетентності (ЗК)	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі і знань про природу і суспільство, та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового образу життя.	ЗК 2
	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	ЗК 3
	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	ЗК 4
	Здатність працювати в міжнародному контексті.	ЗК 5
	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).	ЗК 6
	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	ЗК 7
	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу	ЗК 8
	Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.	ЗК 9
	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	ЗК 10
	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	ЗК 12
	Здатність бути критичним і самокритичним.	ЗК 13
Спеціальні (фахові) Компетентності (СК)	Здатність виокремлювати ознаки та тенденції розвитку, розуміти природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, суспільних комунікацій та/або регіональних студій.	СК 1
	Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.	СК 2
	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики держав, суспільних комунікацій, регіональних досліджень.	СК 4
	Здатність аналізувати структуру та динаміку міжнародних суспільних комунікацій, виявляти їх вплив на міжнародну систему, державні та суспільні	СК 10

	інститути.	
	Здатність до здійснення комунікації та інформаційно-аналітичної діяльності у сфері міжнародних відносин (українською та іноземними мовами).	СК 12
	Здатність аналізувати діяльність міжнародних недержавних акторів та транснаціональні відносини.	СК 13
Результати навчання (РН)	Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.	РН 01
	Знати та розуміти природу та динаміку міжнародної безпеки, розуміти особливості її забезпечення на глобальному, регіональному та національному рівні, знати природу та підходи до вирішення міжнародних та інтернаціоналізованих конфліктів.	РН 02
	Знати природу міжнародного співробітництва, характер взаємодії між міжнародним акторами, співвідношення державних, недержавних акторів у світовій політиці.	РН 03
	Знати принципи, механізми та процеси забезпечення зовнішньої політики держав, взаємодії між зовнішньою та внутрішньою політикою, визначення та реалізації на міжнародній арені національних інтересів держав, процесу формування та реалізації зовнішньополітичних рішень.	РН 04
	Знати природу та механізми міжнародних комунікацій.	РН 05
	Знати природу та характер взаємодій окремих країн та регіонів на глобальному, регіональному та локальному рівнях.	РН 06
	Здійснювати опис та аналіз міжнародної ситуації, збирати з різних джерел необхідну для цього інформацію про міжнародні та зовнішньополітичні події та процеси.	РН 07
	Збирати, обробляти та аналізувати великі обсяги інформації про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, регіональних систем, міжнародних комунікацій.	РН 08
	Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, із використанням сучасних політичних, економічних і правових теорій та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавати відповідні рекомендації.	РН 09

	Вільно спілкуватися державною та іноземними мовами на професійному рівні, необхідному для ведення професійної дискусії, підготовки аналітичних та дослідницьких документів.	PH 10
	Здійснювати прикладний аналіз міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, міжнародних процесів та міжнародної ситуації відповідно до поставлених цілей, готувати інформаційні та аналітичні звіти.	PH 11
	Володіти навичками професійного усного та письмового перекладу з/на іноземні мови, зокрема, з фахової тематики міжнародного співробітництва, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, регіональних студій, дво- та багатосторонніх міжнародних проектів.	PH 12
	Вести фахову дискусію із проблем міжнародних відносин, міжнародних комунікацій, регіональних студій, зовнішньої політичної діяльності, аргументувати свою позицію, поважати опонентів і їхню точку зору.	PH 13
	Використовувати сучасні цифрові технології, спеціалізовані програмне забезпечення, бази даних та інформаційні системи для розв'язання складних спеціалізованих задач у сфері міжнародних відносин, суспільних комунікацій та/або регіональних студій.	PH 14
	Розуміти та застосовувати для розв'язання складних спеціалізованих задач міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо.	PH 15
	Мати навички самостійного визначення освітніх цілей та навчання, пошуку необхідних для їх досягнення освітніх ресурсів.	PH 17

4. Структура освітнього компонента.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Сем.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ бали
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні аспекти дослідження масової медійної комунікації						
Тема 1. Природа масової комунікації	11	4	2	4	1	ДС, П, 5
Тема 2. Масово-комунікативний вплив	17	6/4	2	8	1	ДС, П, РМГ, 5
Тема 3. Мас-медіа. Медіа-маніпуляції	21	4	6	9	2	ДС, П, РМГ, Т, 6+6+10

Тема 4. Інформаційна гігієна цифровізованого світу. Алгоритми роботи Facebook й месенджерів	23	6/4	6	9	2	ДС, П, РМГ, Т, РЗ/К, 6+10
Разом за модулем 1	72	20/16	16	30	6	48
Змістовий модуль 2. Глобальні й регіональні аспекти інформаційно-комунікаційних відносин						
Тема 5. Політична риторика / спічрайтинг	25	4	8	12	1	ДС, П, РМГ, Т, РЗ/К, 10+10+10
Тема 6. Світові інформаційні агентства в міжнародному обміні інформацією. Глобальні телемережі новин	23	6/4	6	10	1	ДС, П, РМГ, РЗ/К, 6+6+10
Разом за модулем 2	48	10/8	14	22	2	52
Всього годин:	120	30/24	30	52	8	100

*Методи контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/РС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо. П – презентація.

5. Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота включає в себе теоретичне вивчення питань, що стосуються тем лекційних занять, які не ввійшли в теоретичний курс, або ж були розглянуті дуже стисло, їх поглиблене опрацювання за рекомендованою літературою, а також виконання домашніх завдань з метою закріплення теоретичного матеріалу, опрацювання літератури для підготовки до семінарських занять, підготовка до іспиту

Елементи самостійної роботи здобувача	К-сть годин
читання літератури для занять	10
підготовка теоретичних питань до семінарів	10
виконання практичних завдань	20
підготовка доповіді / презентації	12
Загальна кількість годин	52

IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика викладача щодо здобувача освіти

Присутність на лекціях – обов’язкова, запізнення на заняття – неприпустимі (демонструють неорганізованість та неповагу здобувача), але не караються. Якщо здобувач був присутнім на усіх лекціях, може отримати додаткові 10 балів.

За об’єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, участь в наукових заходах тощо) навчання може відбуватись в цей період в онлайн формі або за індивідуальним планом за погодженням із викладачем.

В умовах дії воєнного стану або карантинних обмежень освітній процес в університеті може здійснюється за змішаною формою навчання, а саме: очно в аудиторії або дистанційно в Microsoft Teams <https://teams.microsoft.com/l/team/19%3aa260d60418b64e3d92f734baaa2c1261%40thread.tacy2/conversations?groupId=5fecba18-5b10-466d-9024-c02b72f1a97c&tenantId=79cf2153-dcef-4e36-ab8c-89480b2366aa>

Політика щодо академічної доброчесності.

Нульова терпимість до списування. Плагіат та списування під час виконання письмових завдань (зокрема, із використанням мобільних девайсів) є грубим порушеннями принципу академічної доброчесності і є неприпустимими в процесі вивчення курсу.

Політика щодо дедлайнів та перескладання.

Усі теоретичні завдання здаються у день проведення семінару. Здобувачи, які працюють, узгоджують графік здачі завдань з викладачем. Пропущені заняття здаються лише за наявності підтвердження вагомої причини відсутності (довідка про відсутність через хворобу чи заява про потребу пропустити заняття).

Якщо здобувач пройшов тренінг і отримав відповідний Сертифікат, то тема /теми дисципліни можуть бути зараховані (залежить від тематики тренінгу й вирішується окремо в кожному індивідуальному випадку).

V. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Підсумковий контроль у формі заліку регулюються Положенням про організацію освітнього процесу на першому (бакалаврському) та другому (магістерському) рівнях у Волинському національному університеті імені Лесі Українки (https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/08/2022Polozhennya_pro_org_anizatsiyu_navch._pr_otsesu_u_VNU_%D1%80%D0%B5%D0%B4.pdf).

Залік виставляється за результатами поточної роботи за умови, що здобувач виконав ті види навчальної роботи, які визначено силабусом. Якщо здобувач не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

Якщо здобувач протягом поточної роботи набрав менше 60 балів, складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості – 100.

Питання для заліку

1. Особливості, характеристики, властивості та функції МК. Ефективність МК.
2. Теорії МК.
3. Моделі МК.
4. Масова свідомість. Види мас.
5. Механізми виникнення та розвитку стихійних форм масової поведінки.

Умови виникнення паніки.

6. Авторитарна концепція преси. Цензура. Рівні фільтрування інформації.
7. Лібертальна теорія преси. Об'єктивний журналізм. Критика теорії вільної преси.
8. Теорія соціальної відповідальності.
9. Якісні медіа.
10. «Жовті» медіа.
11. Страх та тривога, викликані медіапродукцією. Проблема насилля в сучасних ЗМІ.

12. Reality TV. Політичні ток-шоу.
13. Принципи маніпулювання масами.
14. Маніпулятивні прийоми друкованих медіа.
15. Маніпулятивні прийоми телебачення.
16. Маніпулятивні прийоми соціальних мереж.
17. Протидія маніпуляціям.
18. З історії спічрайтингу (риторики).
19. Робота із замовником тексту.
20. Класифікація промов. Індокси легкості читання.
21. «Ярлики» й «принади» в повідомленнях.
22. Спіндокторинг.
23. Поняття «інформаційна гігієна».
24. Вплив цифрових технологій на особу, суспільство, міжнародні відносини.
25. Специфіка роботи соціальних мереж, телеграм-каналів.
26. «Білі» джерела й «смітярки».
27. Захист від шкідливих наслідків цифровізації.
28. Роль інформаційних агентств в глобальному інформаційному обміні.
29. Зробіть доповідь про діяльність світового/регіонального інформаційного агентства (за власним вибором, наприклад, Рейтерс, АП, Франс Прес, КАНА, ПАНА тощо).
30. Специфіка глобальних теленовин.
31. Найвпливовіші світові медіа (CNN, BBC World, Euronews, Al-Jazeera, CNBC і Bloomberg TV).
32. Медіа як медіатор конфлікту.
33. Робота журналістів у гарячих точках.
34. Мова ворожнечі.
35. Медіа-тероризм.

VI. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90 – 100	зараховано
82 – 89	
75 - 81	
67 -74	
60 - 66	
1 – 59	не зараховано (необхідне перескладання)

VI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

Навчально-методичні видання

1. Карпчук Н. Стратегічні комунікації ЄС як засіб боротьби з дезінформацією. *Політичне життя*, 2019, № 1, С. 52-58.
2. Карпчук Н. Медіальні донесення з війни як інструмент боротьби у медіа-війні. *Історико-політичні проблеми сучасного світу*, 2019, Т. 40, С. 93 – 101.
3. Карпчук Н. Інформаційна культура спічрайтера. *Політичне життя*, 2018, № 1, С. 97-102.
4. Карпчук Н. Медіа як невоєнний метод впливу в гібридній війні. *Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії*, 2018, № 2 (4), С. 41 -49.
5. Karpchuk N. The Russian Federation Propaganda Narratives. *Torun International Studies*, Vol.1, № 14, 2021, P. 19-30.

6. Yuskiv B., Karpchuk N., Khomych S. Media Reports as a Tool of Hybrid and Information Warfare (the Case of RT – Russia Today). *Codrul Cosminului*, Issue 1, Vol. 27, 2021, P. 235-258. <http://codrulcosminului.usv.ro/CC27/1/12.html>

7. Yuskiv B., Karpchuk N. Dominating Concepts of Russian Federation Propaganda Against Ukraine (Content and Collocation Analyses of Russia Today). *Politologija*, 2021, № 102, Issue 2, P. 116-152. <https://www.journals.vu.lt/politologija/article/view/24506>

8. Карпчук Н. Права й обов'язки журналістів у період конфлікту. Актуальні проблеми зовнішньої політики України: мат. наук.-практ конф, ЧНУ імені Юрія Федьковича, 17 грудня, 2021 р. Глосарій. Навчальний енциклопедичний словник-довідник із питань інформаційної безпеки. За заг. ред. д. політ. н., проф. Шуляк А. М. Київ : МПБП «Гордон», 2019.

Основна література

1. Глосарій. Навчальний енциклопедичний словник-довідник із питань інформаційної безпеки. За заг. ред. д. політ. н., проф. Шуляк А. М. Київ : МПБП «Гордон», 2019.

2. Квіт С. Масові комунікації: підручник. Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2018, 352 с.

3. Конфліктно-чутлива журналістика : короткий словник-довідник термінів і понять / уклад. Н. В. Виговська, Ю. В. Любченко, К. Г. Сіріньок-Долгарьова. Запоріжжя : ЗНУ, 2019. 94 с.

4. Медіаграмотність під час війни: теорія, методика, інтерактив. Навчальний посібник / за загал. ред. О. Волошенюк, В. Іванова. Київ : Академія української преси, Центр вільної преси, 2023, 68 с.

5. Мороз О. Як не стати овочем. Інструкція з виживання в інфопросторі. Київ : Vivat, 2021, 272 с.

6. ПРОРОСІЙСЬКА І АНТИЗАХІДНА КОНСПІРОЛОГІЯ В ІНФОРМАЦІЙНІЙ ВІЙНІ. Дослідження Інституту масової інформації та Детектор Медіа, 2021

7. Стратегічні комунікації в міжнародних відносинах. Монографія. Київ : Вадекс, 2019. 442 с.

8. Терещук В. Політичні проблеми розвитку глобальної медійної системи в пост біполярний період: монографія. Київ : Таксон, 2019, 350 с.